

Skydd.

Se även Korsning och Stål.

V. F. F.

Yulafkon

Tanum, B.

Acc: 16 fol.

~~Bättre mat åt korna; "ät väl, drick väl.~~ s. 13
Korsn över dörrarna för att skydda sig mot jul-
kärningarna.

Man kritade ett kors över vart djur, så att inte
julkäringarna kunde ta dem.

Tanum, Bhl.

VFF 165 s. 4.

v. F. F.

Acc: 165

Yulafkon

Soarteboy, B.

Yulhalma.

~~ett stort ljus med 4 gruner brann på brännen.~~
Ljuset hängdes för; om vargen fick se ljuset,
skulle han bli svår mot boskapen.

s. 87

V. F. F.

Yuleston

Acc: 205

Lane Rye, B.

Fönstren tilltäcktes, så att inte regnen fick
se något ljus; annars fick han maket över
kreaturen.

5.2

Kritkors över varje klavbundet kreatur.

Tanum, Bhl.

VFF 242 s. 2-3.

V. F. F.

Yulafkon

Acc: 244 fol.

Stenstogs, Vg.

Alla redskap och åkdon fogos in - annars mindre
skörd hämst. s. /

Av julhalm gjordes små kors, ett lades under
bordet, ett vid spiseln och ett vid dörren.

Harestad, Bhl.

VFF 258 s. 1.

En kvast, som stått inne julnatten, skyddade
hönsen för höken.

Ugglum, Vgl.

VFF 259 s. 2.

Alla redskap skulle tas in - annars blev det
dålig skörd nästa år.

Bra att sätta upp uggla eller hök över stall-
dörren.

Valtorp, Vgl.

VFF 313 s. 2.

Veden i brasan skulle läggas i kors, så att inga
objudna "vättar" kommo genom spiseln.

Hammarö, Värml.

VFF 322 s. 1-2.

V. F. F.

Juldagen

Acc: 342 fol.

Kinna, Vg.

~~Bloss.~~

~~Besökande fick samt käftspad över sig~~
Alla dörrar stängdes väl; de t. o. m. spikades
i lagården.

s. 2

Den som inte var i kyrkan, skulle inte tvätta
sig, annars fick han ont av myggor och knott.

Långserud, Värml.

VFF 344 s. 2.

Ett lamm skulle slaktas och dess blod blandas
i fårens dricka, skydd för "stöld, för varg och
lo, för räv och björneklo."

Långaryd, Smål.

VFF 356 s. 10.

Julaftons kväll: Fönsterluckorna tillstängdes v
väl.

Frillesås, Hall.

VFF 377 s. 23, 24.

Två vedträn lades i kors på huggestocken, korset
fick inte röras förrän på nyåret.

Naverstad, Bhl.

VFF 387 s. 2-3.

Vargen fick inte se in genom fönstren.

Brålanda, Dls.

VFF 391 s. 2.

När gröten kokades, skulle en död skata hänga i köket för att skydda gröten.

Askum, Bhl.

VFF 393 s. 1.

Om gråben fick tillfälle att se på brasan genom
fönstret, fick han makt att ta alla djuren.

Dalskog, Dls.

VFF 394 s. 4.

Tjärkors på lagårdsdörren.

Gräsmark, Värml.

VFF 397 s. 2.

Tjärkors på fähusdörrarna.

Näsingge, Bhl.

VFF 405 s. 38.

"Gråben" fick ej se julljuset.

Bohuslän.

VFF 467 s. 1.

Vargarna fingo inte se julljuset.

Remmene, Vgl.

VFF 567 s. 4.

V. F. F.

Hemmet

Acc: 585

Småland

Kläder och pengar skyddades mot mal
och långa fingrar, om gulljusen fingo lysa
på dem.

s. 3

~~Bastubad.~~

~~25 4. 6~~

Tjärkors på stall och ladugård.

Småland.

VFF 585 s. 3.

Korsning på dörrarna.

Bro, Bhl.

VFF 611 s. 21.

Fönstren förhängdes, innan ljusen tändes - intet
ljus fick vilseleda hedarna, när de sökte efter
Jesusbarnet.

Ö. Bitterna, Vgl.

VFF 646 s. 1.

Stryka tjärkors på lagårds- och stalldörrar.

Småland.

VFF 917 s. 6.

Tjärkors på fähuset, kors på huggkubben.

Naverstad, Bhl.

VFF 1025 s. 10.

Måkskoveln tjäras att ej troll må ta den.

Lane Ryr, Bhl.

VFF 1040 s. 1.

Stänga fönsterluckorna julafton.

Ö. Bitterna, Vgl.

VFF 1060 s. 1.

Korsa över fähusdörrarna.

Solberga, Jörlanda, Bhl.

VFF 1062 s. 132.

Skynken för fönstren, som skydd mot övernaturliga
"blickar!"

Tanum, Bhl.

VFF 1106 s. 1.

Kors över ladugårdsdörren.

Tanum, Bhl.

VFF 1106 s. 1.

Eldkol i vattnet, skydd mot förtrollning.

Bokenäs, Bhl.

VFF 1169 s. 11.

V. F. F.

Ful

Dragsmark (B)

Acc: 1263.

Fulkvällen: Idors på dörrarna, kors.
Utanför dörren av granis, kors av halva
innanför dörren.

Fulkvällen: Frist därifrån gjorde frist
~~vär arbete~~
~~Ju mer de sov juldagen ju bättre stämde.~~
S. /.

Tjocka lakan för fönsterna - julkvällen.

Tjärnö, Bhl.

VFF 1354 s. 7.

Kors över dörrarna och över var ko.

Tjärnö, Bhl.

VFF 1354 s. 7-8.

"Nu ska vi lägga korset på hoggestacken."

Tjärnö, Bhl.

VFF 1390 s. 12.

Lakan för fönsterna, så ej gråbenen titta in.

Hede, Bhl.

VFF 1391 s. 9.

Hänga för fönsterna.

Lur, Bhl.

VFF 1565 s. 21-22, 23.

Två vedträn lades i kors på huggstocken.

Skee, Bhl.

VFF 1629 s. 2.

V. F. F.

Julafton

Torp, Il.

1782

Dec:

Vargen fick ej se in genom fönstret julafton; då
åt han upp djuren under sommaren. s. 21

~~Krabbenes julföde: "Ät och drick och burs väl,
det är julafton i kväll."~~ s. 21

Strån i kors i julhalmen - dödsfall.

Myckleby, Bhl.

VFF 1713 s. 13.

V. F. F.

Gulaston

Acc: 1770

Bobba, B.

Man vågade inte gå för sent till ladugården -
man var rädd för lovekatten.

s. 10

~~Gulhögarna~~

~~s. 10~~

~~Gulenecken "sköts alltid upp"~~

~~s. 10~~

Ej gå ut på julkvällen, trollen voro framme.

Hogdal, Bhl.

VFF 1777 s. 22.

Korsa för alla dörrar, för allt ont skulle
utestängas.

Lur, Bhl.

VFF 1783 s. 22.

Alla onda gästar och troll voro ute julnatten,
Korsa för alla dörrar och fördraget för fönstren

Lur, Bhl.

VFF 1783 s. 22, 30.

Trollen voro ute julnatten, kritkors över alla
dörrar.

Lyse, Bhl.

VFF 1784 s. 5.

Trollen voro ute julnatten, kritkors över alla
dörrar, väl fördragna fönster.

Lyse, Bhl.

VFF 1784 s. 5.

Fönstren skulle vara fördragna.

Näsinga, Bhl.

VFF 1786 s. 27.

Korsa över stall- och ladugårdsdörrar.

Skee, Bh1.

VFF 1788 s. 12.

Fönstren drogs väl för - farligt om trollkärningar
fingo se julljusen.

Svarteborg, Bhl.

VFF 1791 s. 5.

Korsa över alla dörrar och gluggar i ladugården.

Tossene, Bhl.

VFF 1798 s. 6.

Kors över huggstocken.

Korsa över korna.

Korsa över dörrarna.

Träkors i fähusgluggen, genom detta kors kstades gödseln ut.

Naverstad, Bhl.

VFF 1804 s. 4, 5, 7, 14, 24-25, 38, 34.

Kors av tjära över ladugårdsdörren.

Töcksmark, Värml.

IFGH 720 s. 17.

Tjärkors på fähusdörren.

Nordmarks hd., Värml.

IFGH 722 s. 5.

J. F. G. H.

Acc: 775

Ful aft on
Bjurtjärn (Vl /
Kreaturen kors n. Yäa i skallen 216
~~3 grenjns v. stöpsningen s 216~~
~~Skilsmassa i sin korg 226~~

J. F. G. H.

Acc: 778

Jul

De (Sl)

~~Fultypa 92.~~

Fulk vänen skall man ha för frändren
Då är inte vengen för se fulgje-
set = 40.

J. F. G. H.

Acc: 880

Julaftan.

Låbol (dal).

Träa förster obetänkta jullovaren,
om valgen fick se in i stugan,
viste man får.

s. 4.

J. F. G. H.

Acc: 886

Julafton

Kila (Trul.)

Om hys lyser ut genoms förtren
julkvällen, ta vargar farer.
s. 24.

~~juljulest väder julestäm m. m. s. 24.~~

Kors på ladugårdsdörren.

Alster, Värml.

IFGH 957 s. 10.

Kors på ladugårdsdörrarna.

Vitsand, Värml.

IFGH 962 s. 19.

Skydd mot troll.

Valbo Ryr, Dls.

IFGH 986 s. 58.

2 vedträn i kors på huggekubben.

Rölanda, Dls.

IFGH 999 s. 31.

J. F. G. H.

Full afton

Acc: 1011

Lerdal / 2h /

Tält för fristerna så "gräben" ej
kan titta in 59-60.

~~Resten av jul 60.~~

Redskapen i ordning - eljest slår skörden fel.

Lerdal, Dls.

IFGH 1012 s. 9.

Låta förhånga för fönstren för att inte vargen
skulle kunna se in.

Dalsland.

IFGH 1041 s. 50-51.

Fönstren förhängda under kvällsvarden.

Råggärd, Dls.

IFGH 1055 s. 28.

Verktygen läggas "kors och tvärs" på loggolvet.

Saleby, Vgl.

IFGH 1073 s. 72.

Ej rulla ner för fönstren.

Ullared, Hall.

IFGH 1135 s. 35-37.

Alla fönstren förhängda, så att vargarna inte
fingo se att det lyste.

S. Ny, Värml.

IFGH 1157 s. 51.

Stäng alla dörrar, så att intet trolleri kommer
in på julafton.

Öxnevalla, Vgl.

IFGH 1163 s. 20-21.

J. F. G. H.

Acc: 1224

Juldegen
Bestillsater (Vl)

Viktigt att spotta genom betslat, innan
man får till julotten.

s. 34

Skydd mot onda makter i jultiden.

Grums, Värml.

IFGH 1226 s. ¹⁷/19.

Korstecken som skydd mot onda makter, på
dörrar och sovplatser.

Grums, Värml.

IFGH 1226 s. 19.

J. F. G. H.

Acc: 1228

Jul

Långserud (Vl)

Sagen före julaffon förfärdiges den björk
krast, varmed matmodern skall sepa gelret
de tre julkvällarna. Den förvaras sedan hela
året och användes som skyddande medel, då
man säljer smör och mjölk, vid sjukdom,
då man hämtar ratten etc.

J. F. G. H.

Acc: 1268

Jul.

Juldagen.

Knaives (Hau.)

Den kvast, som man sopat stugan juldagen med, såltes i en stång an skrämma höken med.

s. 25.

J. F. G. H.

Acc: 1333

Julafton

S. Ny (Vl.)

På julaftonskväll göres ett kors över stall-
dörren. s. 44

~~Julbrasan av djörkved.~~ s. 44

~~Julkappar bestående av blader.~~ s. 44

Julaftons kväll skulle fönstren vara fördragna.

Naum, Vgl.

IFGH 1421 s. 8.

J. F. G. H.

Acc: 1582

Jnl

Lillesvik, Vh.

Trollen bortjages genom bibel o. psalmbok, lagda utanför dörarna; kors i skrinet.

s. 1

Tre vedträd i kors på huggkubben, då man slutade
hugga julveden.

Ärtemark, Dls.

IFGH 1727 s. 1.

Vargen fick ej se in genom rutan.

Råggård, Dls.

IFGH 1742 s. 56.

Kors över dörrarna.

Hålanda, Vgl.

IFGH 1936 s. 17.

Redskap i kors på logen.

Årstad, Hall.

IFGH 1977 s. 9.

Tjärkors på lagårdsdörrarna.

Blomskog, Värml.

IFGH 2049 s. 10.

Tjärkors på "fjusedörren."

Töcksmark, Värml.

IFGH 2051 s. 4.

Tröskredskapen i kors på loggolvet.

S. Fågelås, Vgl.

IFGH 2089 s. 13.

J. F. G. H.

Ucc: 2219

Fuldaugen

Göteborg, Sm.

Lij böja elda, förän det ryker in grannarnas
skorsten - kreaknen bli "rängvanda". s. 147

~~Kreaknen skole dra iulhaln för att komma
hens från betet.~~ s. 147

Två halmstrån i kors ger varsel om död.

Lerum, Vgl.

IFGH 2428 s. 29, 30.

Kors hugges i kubben, innan man börjar hugga
julveden.

Långared, Vgl.

IFGH 2431 s. 23.

Då man går ur ladugården, korsar man i luften.

Långared, Vgl.

IFGH 2431 s. 30.

Då man går ur ladugården, spottar man tre ggr.
innanför och tre ggr. utanför tröskeln.

Långared, Vgl.

IFGH 2431 s. 30.

Kors framför dörren.

Borgvik, Värml.

IFGH 2462 s. 51.

Kol, som sprakat ur julbrasan, hade skyddande
kraft mot trolldom.

Gillberga, Värml.

IFGH 2477 s. 11.

J. F. G. H.

Acc: 2574

Juldagen

Långhem, Vg.

Hembornu a pain hyshan, fide de uite lăg-
ga năgot pain tig, vınan de ătit năgot. p. 39

J. F. G. H.

julafton

Acc: 2692 fl

Malma. Vg.

Stänga fönsterluckorna att ej vargarna må se in -
de riva de kreaturen till sommaren. s. 20

~~julkafe - sep av julkafe i gåsars selt per tus. s. 40.~~

~~Att ejus för varje medlem s. 40~~

~~Gröt åt tonarna s. 40.~~

Hänga för fönstren - ingen fick se in.

Dals-Ed, Dls.

IFGH 2700 s. 21.

Farligt om vilddjur sågo in i stugan.

Bäreberg, Vgl.

IFGH 2808 s. 41, 42.

Halmstrå läggas i kors i farstun - skydd mot
onda väsen.

Ör, Dls.

IFGH 2838 s. 15.

Tre neker i kors på loggolvet och präglarna
ovanpå i kors, så skulle det ligga över nyårsdan

Tönnersjö, Hall.

IFGH 2862 s. 26.

Efter vedhuggningen, skulle man lägga två
okluvna kubbar på kubben, för att inte veden
skulle bli skrämd.

Nössemark, Dls.

IFGH 2902 s. 20, 22.

Lakan för fönstren, att ej vargarna må se in.

Ödeborg, Dls.

IFGH 2930 s. 30.

Fick "gråben" se julbordet, kunde de inte freda
kreaturen för honnom.

Vårvik, Dls.

IFGH 2960 s. 13.

Tre vedträd i kors på stabben.

Laxarby, Vgl.

IFGH 2975 s. 49.

Två vedträn i kors på kubben julafton.

Tveta, Värml.

IFGH 3017 s. 31.

Hänga för fönstren, att ej de döda kom och
tittade in.

Gestad, Dls.

IFGH 3028 s. 43.

Husbonden stupar kullerbytta över de vändlar,
korna få julaftonskväll.

Getinge, Hall.

IFGH 3110 s. 23.

Hänga för fönstren julaftons kväll - eljest
farligt för rovdjuren.

Älgå, Värml.

IFGH 3135 s. 15.

Ej gå ut julkvällen - då kunde man få se mycket konstigt.

Östervallskog, Värml.

IFGH 3175 s. 12.

J. F. G. H.

Acc: 3180

Julafton

Gunnarstorp, Sk.

Förstren fördragna att ej spökerna måtte se in. s. 65.

~~Förstren skulle ha se att slaga mat.~~ n. 65

~~Orsakerliga skulle komma och äta.~~ n. 65

Julnatten skulle alla ligga åt ett håll - så blev
det ej osämja i huset under året.

Töllesjö, Vgl.

IFGH 3191 s. 23.

Kvast, prägel och restetjuga lägges i kors -
mitt på loggolvet.

Kinnared, Hall.

IFGH 3193 s. 57.

J. F. G. H.

Acc: 3483

Julafton

Knäred. Hl.

Kors ritas över korna till jul.

s. 7.

~~Härbes över lagardörren.~~

~~s. 7.~~

Kors av strån innanför dörren, innan halmen
bredas ut. Hindra den onde att komma in.

Surteby-Kattunga, Vgl.

IFGH 3322 s. 15.

Tjärkors över ladugårdsdörren.

Tjärkors på dyngdörren.

Lysvik, Värml.

IFGH 3355 s. 15, 18, 33.

Man skall ej se ut genom fönstret - vargarna bli
närgångna.

Fröskog, Dls.

IFGH 3525 s. 34.

Två strån i kors i askan på spisen.

Två vedträd ligga i kors på huggestabben över
julen.

Huggenäs, Värml.

IFGH 3528 s. 12.

Ej tända ljus innan man rullat ner gardinerna -
vargarna ta kreaturen.

Tunberg, Vgl.

IFGH 3594 s. 14.

Bodnyckeln skulle ligga på svinhustaket julnatten.
Säd och potatis inne över julnatten - välsignelse.

Glava, Värml.

IFGH 3615 s. 47, 55.

Kunde vargen se in genom fönstret, blev han
svår på kreaturen.

V. Fågelsvik, Värml.

IFGH 3625 s. 10.

Kors av halm lägges under halmen vid dörren.

Öxnevalla, Vgl.

IFGH 3641 s. 26.

Kors av halm över ytterdörrarna.

Ysby, Hall.

IFGH 3739 s. 11.

Kärvarnas band lades i kors vid dörren.

Frillesås, Hall.

IFGH 3793 s. 6.

Julkärvarnas band lades i kors vid dörren.

Idala, Hall.

IFGH 3799 s. 21, 22.

Kors av halm innanför dörren.

Veddige, Hall.

IFGH 3803 s. 3, 4.

J. F. S. H.

Dec. 3826

Julaften

Dalby, Vt.

Stran i kars vid dören skydda mot onda andar. s. 17.

Julestern upphig för kreaturen. s. 17.

Den som ser icke handlar vid bordet, det, s. 17.

Äta tidigt julaftons morgon - allt blir tidigt
det året.

Torestorp, Vgl.

IFGH 3843 s. 1, 3, 4, 6.

Kors av julhalm över dörrarna.

Kvibille, Hall.

IFGH 3852 s. 29.

Kors av halm vid dörren - ävenså i lagården -
mot trolltyg.

Lindome, Hall.

IFGH 3864 s. 17.

Två vedträd i kors på kubben - "julekors."
Korstecken över djuret sedan det fodrats.

Rännelanda, Dls.

IFGH 3895 s. 5, 6.

Vargen fick ej se in genom fönstret.

Tisselskog, Dls.

IFGH 3896 s. 39, 40.

Kors av tjära - skyddar.

Gällstad, Vgl.

IFGH 3901 s. 23.

Skära över dörren skyddar kreaturen.

Gällstad, Vgl.

IFGH 3901 s. 23.

Kors av julhalm vid dörren ger skydd mot onda väsen.

Hyringa, Vgl.

IFGH 3902 s. 39.

Farligt om vargarna tittade in genom fönstren.

Gillberga, Värml.

IFGH 3915 s. 43.

Sopa med kvast, som sedan ej användes mer -
råttorna fly.

Björkäng, Vgl.

IFGH 3929 s. 12.

Kors av stickor på huggkubben över jul.

Dalskog, Dls.

IFGH 3955 s. 10.

Kors ritas på lagårdströskeln.

Dagås, Hall.

IFGH 3990 s. 7, 9.

Stickor i kors på golvet - dödsförebud.

Fritsla, Vgl.

IFGH 4021 s. 29.

Kors på väggarna skydda mot troll.

Lommeland, Bh1.

IFGH 4056 s. 7.

Korsa över dricksvattnet.

S. Finnskoga, Värml.

IFGH 4080 s. 22.

Lägga två vedträn i kors på stubben.

Gesäter, Dls.

IFGH 4109 s. 39, 40.

Ej se ut genom fönstret - se något styggt.

Gesäter, Dls.

IFGH 4109 s. 42.

Två kärvar i kors på logen.

Två vedträn i kors på stubben.

Rölanda, Dls.

IEGH 4112 s. 22, 27.

Hänga för fönstren - vargen fick ej titta in.

Rännelanda, Dls.

IFGH 4125 s. 10.

Kors på dörren ritas julaftons kväll.

Björsäter, Vgl.

IFGH 4150 s. 50.

Halmkors lades vid dörren julkvällen.

Österplana, Vgl.

IFGH 4153 s. 41.

Kors över dörren mot tomtar och nissar.

Korstecken ritas med lie - att ingen må kunna
stjälja mjölken.

Hogdal, Bhl.

IFGH 4157 s. 3, 4, 5.

Kors över dörren mot trolldom.

Hogdal, Bhl.

IFGH 4157 s. 7.

Tjärkors och eggjärn skydda kreaturen.

Gällstad, Vgl.

IFGH 4221 s. 38.

Kors skars med slaktkniv i badvattnet.

Gällstad, Vgl.

IFGH 4221 s. 38.

Kors av två otröskade ax över lagårdsdörren.

Broddetorp, Vgl.

IFGH 4382 s. 43.

Fönsterna täcktes att ej guldfötterna (vargarna)
skulle se julljusen.

Önum, Vgl.

IFGH 4390 s. 43.

Tjärkors på dörrarna skydda mot ont.

Ärtemark, Dls.

IFGH 4577 s. 34.

Lagårdsdörrarna stängdes väl julaftonen.

Kinna, Vgl.

IFGH 4588 s. 15.

Om julkvällen fick man inte gå ut sent - om en gjorde det, så skulle man dö under året.

Frändefors, Dls.

IFGH 4824 s. 14.

J. F. G. H.

julafton

Acc: 4878

Tossene, B.

Hundra vargar och döingar ate se in genom
fönstret.

s. 7.

~~Bordet dukat för de döda.~~

~~s. 7.~~

~~"St väl, trivs väl"~~

~~s. 8.~~

~~Tycker av juldagen~~

~~s. 8.~~

J. F. G. H.

Acc: 4894

juldagen

Småland.

~~Väderleksmärken.~~

~~n. 39.~~

Lätt att skydda hänsen mot höken. s. 40.

J. F. G. H.

Acc: 5060

julafton

Slöta, Vg.

~~De dödas besök.~~

~~s. 26.~~

~~Änglarnas sång hördes juleaften.~~

~~s. 26.~~

~~Varulven kom fram till stugan och tit-
tade in.~~

~~s. 26.~~

Kvastpinnar i kors vid tröskeln skydda mot de
döda.

N. Härene, Vgl.

IFGH 5232 s. 40, 41.

Spöken ute - tänd lykta som skyddar.

Dra för gardinerna att vargen ej må se in.

Ölserud, Värml.

IFGH 5382 s. 10, 11.

Gardinerna för fönstret - något styggt tittade in.

Torp, Dls.

IFGH 5456 s. 24.

Filter för fönstren - mot vargarna.

Ed, Dls.

IFGH 5602 s. 27.

Fick vargen se julmaten, miste man kreatur.

Ed, Dls.

IFGH 5602 s. 27, 28.

J.F.G.H.

Acc. 6148

Juldagen

Hovmantorp, Sm.

Jultagsmorgonen skulle alla barnen kita i ett
äppel, som växt på "jultagets" - de skulle då
slippa handräk det året.

n. 3

~~Minnen från den första julottan.~~

~~n. 2-6~~